

DOI: 10.62829/VNHN.376.29.34

ĐỔI MỚI TƯ DUY LẬP PHÁP MỞ ĐƯỜNG CHO ĐẤT NƯỚC PHÁT TRIỂN NHANH, BỀN VỮNG

✍ TS. Đỗ Đình Thuân

Trường Cao đẳng Kinh tế - Kỹ thuật thương mại

● **TÓM TẮT:** Trong bối cảnh thế giới chịu tác động mạnh mẽ của công nghệ số, kinh tế tri thức và xu thế hội nhập sâu rộng như hiện nay, một quốc gia muốn phát triển nhanh và bền vững thì trước hết phải có một hệ thống pháp luật hiện đại, linh hoạt, minh bạch, đủ khả năng dẫn dắt và điều tiết sự phát triển. Điều đó đòi hỏi tư duy lập pháp không thể dừng lại ở khuôn khổ truyền thống, mà phải được đổi mới mạnh mẽ, toàn diện và có tầm nhìn dài hạn. Đổi mới tư duy lập pháp, vì vậy, không chỉ là đổi mới kỹ thuật làm luật, mà còn là đổi mới cách tiếp cận về vai trò của pháp luật, đổi mới tư duy phát triển, và xây dựng hành lang pháp lý giúp giải phóng nguồn lực, thúc đẩy đổi mới sáng tạo, bảo đảm hài hòa giữa tăng trưởng kinh tế, phát triển xã hội và bảo vệ môi trường.

Bài viết phân tích những nội dung liên quan đến đổi mới tư duy lập pháp với ý nghĩa mở đường cho sự phát triển nhanh, bền vững của đất nước; đồng thời nêu lên những giải pháp thực hiện quá trình đổi mới tư duy đó.

● **Từ khóa:** Đổi mới tư duy lập pháp; bối cảnh mới; nội dung cốt lõi của đổi mới tư duy, tầm nhìn dài hạn, thay đổi cơ chế chịu trách nhiệm.

● **ABSTRACT:** In a world increasingly shaped by digital technologies, the knowledge economy, and deep international integration, any nation seeking rapid and sustainable development must first establish a modern, flexible, and transparent legal system capable of guiding and regulating development. This requires legislative thinking to move beyond traditional frameworks and undergo strong, comprehensive, and long-term innovation. Innovating legislative thinking, therefore, is not merely about improving legislative techniques, but also about rethinking the role of law, transforming development mindsets, and building a legal corridor that unleashes resources, fosters innovation, and ensures harmony among economic growth, social development, and environmental protection.

This article analyzes key aspects of legislative mindset innovation as a means of paving the way for rapid and sustainable national development, while also proposing solutions to carry out this transformation process.

● **Keywords:** Innovation in legislative thinking; new context; core elements of innovation; long-term vision; changes in accountability mechanisms.

Ngày nhận bài: 07/11/2025 Ngày bình duyệt: 05/12/2025 Ngày duyệt đăng: 10/12/2025

Việt Nam đang bước vào giai đoạn phát triển mới với khát vọng trở thành nước phát triển có thu nhập cao vào năm 2045. Để đạt mục tiêu đó, Nhà nước phải quản lý một xã hội ngày càng năng động, phức tạp; nền kinh tế mở cửa sâu rộng; cùng với những lĩnh vực hoàn toàn mới như kinh tế số, trí tuệ nhân tạo, năng lượng tái tạo, tài chính xanh, kinh tế tuần hoàn... Thực tế đó đòi hỏi luật pháp phải được hoàn thiện đủ khả năng điều tiết sự phát triển; cũng có nghĩa là quá trình xây dựng pháp luật cũng phải đổi mới từ tư duy đến cách làm...

Tất cả yêu cầu đó cho thấy, đổi mới tư duy lập pháp không chỉ là một nhu cầu, mà còn là tiêu chí quyết định để đất nước có thể phát triển nhanh, bền vững, bắt kịp xu thế toàn cầu, khai thác tối đa tiềm năng và nguồn lực. Khi luật pháp thực sự hiện đại, linh hoạt, sát thực tiễn, vì lợi ích chung của toàn xã hội, thì đó chính là nền tảng vững chắc để Việt Nam thực hiện khát vọng phát triển, hội nhập, và nâng cao đời sống nhân dân... Việc đó đòi hỏi quyết tâm chính trị, tinh thần đổi mới, và sự tham gia tích cực của toàn xã hội - từ Nhà nước, doanh nghiệp đến mỗi công dân.

Liên quan đến vấn đề đổi mới tư duy lập pháp, trả lời phỏng vấn báo chí, Tiến sĩ Nguyễn Sĩ Dũng - Nguyên Phó Chủ nhiệm Văn phòng Quốc hội cho rằng: *Tư duy lập pháp ở tầm chiến lược đòi hỏi phải bắt đầu từ tầm nhìn phát triển đất nước, từ đó xác định những lĩnh vực nào cần được luật hóa, theo thứ tự ưu tiên nào và với mục tiêu dài hạn nào. Cụ thể: (1) Luật phải đi trước một bước. (2) Tư duy lập pháp cần chuyển từ “làm luật” sang “thiết kế thể chế”. (3) Cần thiết lập một quy trình lập pháp dựa trên bằng chứng (evidence-based lawmaking). (4) Cần thay đổi cơ chế chịu trách nhiệm. (5) “nâng tầm tư duy lập pháp” là nâng tầm tư duy quốc gia - Luật không phải để “quản” dân mà là để quản trị phát triển. Khi tư duy này trở thành nền tảng, hệ thống*

pháp luật sẽ chuyển từ bị động theo sau sang chủ động kiến tạo tương lai.

VAI TRÒ CỦA CÁC CƠ QUAN LẬP PHÁP VÀ THỰC THI – THỰC TRẠNG & ĐỊNH HƯỚNG

Việt Nam đang trong giai đoạn “vươn mình”, hướng tới một kỷ nguyên phát triển toàn diện, cả về kinh tế, xã hội, công nghệ, hội nhập quốc tế. Trong bối cảnh đó, các nhu cầu mới, như đổi mới sáng tạo, phát triển kinh tế, bảo vệ môi trường, điều chỉnh quan hệ kinh tế... xuất hiện nhanh, đa dạng. Nếu bộ khung pháp luật không kịp thời điều chỉnh, sẽ xảy ra “điểm nghẽn” pháp lý, cản trở phát triển.

Mặt khác, trình độ phát triển về công nghệ, đổi mới sáng tạo của Việt Nam vẫn còn hạn chế; nhiều lĩnh vực chưa trở thành động lực chủ lực cho tăng trưởng. Chính vì vậy, thời gian qua, Đảng và Nhà nước ta đã thể hiện rõ quyết tâm đổi mới tư duy lập pháp, với việc áp dụng công nghệ số, trí tuệ nhân tạo hỗ trợ xây dựng, rà soát luật; với tư duy lập pháp “nhạy bén, sáng tạo, thực tiễn”, nhằm ban hành các luật, nghị quyết phù hợp thực tiễn, đáp ứng nhu cầu phát triển. Trong phiên họp gần đây, lãnh đạo Quốc hội khẳng định: lập pháp không nên chỉ là “hành chính - kỹ thuật” mà phải là đòn bẩy cho đổi mới, phát triển, tháo gỡ khó khăn, mở rộng không gian phát triển cho doanh nghiệp và người dân. Song song với đó, cơ quan thực thi (trong đó có hệ thống tư pháp, bộ máy hành chính) cần được tăng cường năng lực, minh bạch, đảm bảo pháp luật không chỉ “trên giấy”, mà được thực hiện nghiêm minh và hiệu quả.

Tuy có những tiến bộ, hoạt động lập pháp hiện nay còn đang đối mặt một số vấn đề đáng lưu tâm, như: Các cải cách thể chế chưa hoàn toàn đáp ứng được yêu cầu thực tiễn. Có những mảng luật - đặc biệt với bối cảnh hội nhập quốc tế, chuyển đổi số, phát triển kinh tế - vẫn thiếu tính kịp thời, hoặc chưa phù hợp với thực tế đang thay đổi nhanh. Bên cạnh đó, một số văn bản luật

vẫn bị cho là thiếu tính thống nhất, thiếu mạch lạc, hoặc có khi văn bản chồng chéo, khiến việc áp dụng pháp luật dễ gây nhầm lẫn, hiệu lực không cao. Việc phối hợp giữa các cơ quan lập pháp, hành pháp, tư pháp đôi khi chưa thật nhịp nhàng, gây khó khăn trong việc phân công rõ ràng quyền hạn, trách nhiệm, có thể dẫn đến chồng chéo hoặc lạm quyền.

LỢI ÍCH CỦA VIỆC ĐỔI MỚI TƯ DUY LẬP PHÁP

Đổi mới tư duy lập pháp có thể coi là trụ cột đổi mới; là xương sống cho đổi mới tổ chức và hoạt động của Quốc hội, tạo nền tảng thể chế phát triển. Là đột phá chiến lược và được xác định là “đột phá của đột phá”, đi trước, mở đường cho kinh tế-xã hội phát triển. Đồng thời giúp khơi nguồn động lực để đất nước vượt qua thách thức, hướng tới phát triển nhanh và bền vững.

Việc đổi mới tư duy lập pháp giúp hướng luật pháp đến việc thúc đẩy khoa học - công nghệ, giúp nhà nước tạo điều kiện để đổi mới sáng tạo phát huy vai trò. Cùng với đó, đổi mới tư duy lập pháp còn giúp mang lại những lợi ích thiết thực:

1. *Tháo gỡ nhanh các “điểm nghẽn”, mở đường cho phát triển kinh tế:* Bởi khi đó, các doanh nghiệp sẽ dễ gia nhập, việc đầu tư thuận lợi hơn, sự sáng tạo và đổi mới cũng sẽ dễ hơn.

2. *Tăng sức cạnh tranh quốc gia, thu hút FDI và công nghệ cao:* Khi môi trường pháp lý rõ ràng, minh bạch, ổn định thì đương nhiên sẽ hấp dẫn nhà đầu tư hơn.

3. *Phát triển bền vững, hài hòa cả về kinh tế - xã hội - môi trường:* Pháp luật gắn với việc bảo vệ quyền lợi xã hội, công bằng, bảo vệ môi trường, giảm rủi ro bất ổn. Điều đó cũng tạo điều kiện thuận lợi cho sự phát triển.

4. *Xây dựng nhà nước pháp quyền hiện đại, minh bạch, hiệu quả, đáng tin cậy:* Một nhà nước như vậy sẽ nâng cao niềm tin xã hội, phát huy quyền làm chủ của người dân,

doanh nghiệp, cộng đồng; tạo nguồn lực lớn hơn thúc đẩy quá trình phát triển.

5. *Thích ứng nhanh với bối cảnh toàn cầu, quốc tế hóa, hội nhập sâu rộng:* Hoàn thiện pháp luật cũng là sự phù hợp với xu hướng quốc tế, giúp Việt Nam chủ động hơn trong các cam kết, hợp tác quốc tế.

YÊU CẦU CẤP THIẾT CỦA ĐỔI MỚI TƯ DUY LẬP PHÁP HIỆN NAY

Pháp luật là then chốt, là đột phá quan trọng hàng đầu để ổn định, kiến tạo và phát triển kinh tế, giữ vững ổn định chính trị - xã hội, mở rộng quan hệ đối ngoại, đồng thời củng cố quốc phòng an ninh. Do vậy, công tác xây dựng và hoàn thiện pháp luật đã và đang được tiến hành với quyết tâm cao, quy mô và chất lượng, từ việc tiếp cận vấn đề sớm, từ xa, đổi mới tư duy xây dựng pháp luật đến việc Quốc hội đi trước một bước để mở đường kiến tạo. Hệ thống pháp luật đã và đang được hoàn thiện đồng bộ, toàn diện, đáp ứng yêu cầu thực tiễn phát triển kinh tế - xã hội, sắp xếp tổ chức bộ máy, đột phá phát triển khoa học công nghệ và đổi mới sáng tạo. Đi đôi với quá trình đó là những yêu cầu cấp thiết của đổi mới tư duy lập pháp.

1. *Sự thay đổi nhanh của bối cảnh trong và ngoài nước:* Trong điều kiện phát triển và hội nhập quốc tế như hiện nay, nếu tư duy lập pháp không đổi mới, hệ thống pháp luật sẽ rơi vào tình trạng: chậm hơn thực tiễn, không theo kịp tốc độ phát triển của công nghệ, gây “điểm nghẽn” trong đầu tư, sản xuất, kinh doanh, và làm suy giảm sức cạnh tranh quốc gia.

2. *Pháp luật là công cụ kiến tạo phát triển:* Trong mô hình phát triển hiện đại, pháp luật không chỉ để quản lý, ràng buộc, mà còn là động lực kiến tạo, thúc đẩy. Tư duy lập pháp, do đó cần chuyển từ: “quản lý - kiểm soát” sang “tạo điều kiện - thúc đẩy”; từ “tư duy hành chính” sang “tư duy thị trường, tư duy đổi mới sáng tạo”; từ “tư duy đóng” sang “tư duy mở”... Để pháp luật trở thành động lực cho tăng trưởng, hệ

thống pháp luật phải tạo thuận lợi, an toàn, nhưng không kìm hãm phát triển.

NỘI DUNG CỐT LÕI CỦA ĐỔI MỚI TƯ DUY LẬP PHÁP

Đổi mới tư duy lập pháp đòi hỏi sự chuyển biến sâu sắc trong nhận thức về vai trò của pháp luật, về mối quan hệ giữa Nhà nước, thị trường và xã hội, cũng như về phương thức hoạch định chính sách pháp lý trong bối cảnh hội nhập quốc tế sâu rộng. Việc phân tích nội dung cốt lõi của quá trình đổi mới này vì thế có ý nghĩa quan trọng, giúp định hướng cho hoạt động lập pháp theo hướng hiện đại, hiệu quả và phù hợp với yêu cầu phát triển bền vững của đất nước.

Nội dung đổi mới bao gồm: Tinh thần “Dám nghĩ, dám làm, dám chịu trách nhiệm” thấm sâu vào quy trình xây dựng pháp luật; Đổi mới cách tiếp cận, đưa ra quyết sách sáng tạo, mang tính mở đường. Mỗi luật được xây dựng phải là kết tinh trí tuệ, khát vọng phát triển và niềm tin của nhân dân. Và, hệ thống pháp luật phải thống nhất, đồng bộ, khả thi. Những vấn đề cụ thể:

1. *Tư duy lập pháp theo hướng chiến lược, dài hạn*: Thay vì chỉ giải quyết các vấn đề trước mắt, tư duy lập pháp mới cần dự báo xu thế phát triển 10-20 năm, đặt ra các khung pháp lý mang tính mở, thích ứng với đổi mới công nghệ, ngăn ngừa xung đột pháp lý và rủi ro trong tương lai. Những vấn đề như tài sản số, dữ liệu cá nhân, công nghệ gen, trí tuệ nhân tạo... cần được tiếp cận bằng tầm nhìn chiến lược, thay vì đợi phát sinh rồi mới sửa luật.

2. *Lập pháp dựa trên thực chứng và đánh giá tác động*: Một đạo luật hiện đại phải được xây dựng trên dữ liệu đầy đủ và tin cậy, phân tích chi phí, lợi ích; đánh giá tác động kinh tế, xã hội, môi trường, tham vấn đa chiều với người dân, doanh nghiệp, chuyên gia. Cách làm này giúp hạn chế tình trạng luật “đẹp trên giấy” nhưng khó áp dụng, hay những quy định thiếu khả thi, chồng chéo, gây cản trở phát triển.

3. *Xây dựng pháp luật mang tính mở và linh hoạt*: Thực tiễn đòi hỏi luật pháp không nên quá chi tiết, cứng nhắc, mà cần trao quyền chủ động cho cơ quan hành pháp trong hướng dẫn, thiết kế các “nguyên tắc khung”, thừa nhận và bảo vệ các mô hình kinh doanh mới, sáng tạo mới, tạo môi trường thử nghiệm cho đổi mới sáng tạo.

4. *Đặt người dân và doanh nghiệp làm trung tâm*: Đổi mới tư duy lập pháp phải trả lời được câu hỏi: Luật này có làm cuộc sống tốt hơn không? Có giúp doanh nghiệp phát triển thuận lợi hơn không? Nghĩa là phải thực sự lấy người dân và doanh nghiệp làm trung tâm. Điều này thể hiện ở việc giảm thủ tục, loại bỏ giấy phép con, minh bạch hóa quy định, đơn giản hóa điều kiện kinh doanh, bảo đảm quyền tự do kinh doanh trong khuôn khổ luật pháp.

5. *Gắn lập pháp với đổi mới sáng tạo và chuyển đổi số quốc gia*: Cách mạng công nghiệp 4.0 đòi hỏi hệ thống pháp luật phải cho phép áp dụng công nghệ mới, bảo vệ quyền riêng tư và an ninh mạng, thúc đẩy dữ liệu mở và kinh tế số, điều chỉnh các mô hình kinh tế mới. Theo đó, tư duy lập pháp mới phải coi công nghệ là động lực phát triển, thay vì chỉ tập trung vào quản lý rủi ro.

NÂNG CAO CHẤT LƯỢNG BỘ MÁY LẬP PHÁP VÀ THỰC THI PHÁP LUẬT

Đổi mới tư duy lập pháp chỉ thành công khi gắn liền với đổi mới bộ máy và phương thức hoạt động. Cụ thể là phải:

1. *Nâng cao năng lực nghiên cứu, phân tích chính sách*: Cần hình thành các nhóm chuyên gia liên ngành, trung tâm phân tích chính sách sử dụng dữ liệu lớn, trí tuệ nhân tạo hỗ trợ: dự báo tác động, phát hiện vấn đề, so sánh pháp luật quốc tế, thiết kế chính sách nhanh và chuẩn xác.

2. *Chuyên nghiệp hóa đội ngũ làm luật*: Đội ngũ tham gia lập pháp phải có năng lực pháp lý vững vàng; hiểu biết sâu về kinh tế,

công nghệ, môi trường; kỹ năng soạn thảo và đánh giá chính sách hiện đại; tinh thần trách nhiệm và đạo đức nghề nghiệp. Tính chuyên nghiệp cũng từ đó mà có được.

3. *Tăng cường giám sát, thực thi và cải cách thủ tục*: Luật tốt nhưng thực thi kém thì vẫn không thành công được. Vì vậy, cần số hóa quy trình thực thi, xử lý nghiêm vi phạm trong áp dụng pháp luật, liên tục rà soát và loại bỏ quy định lạc hậu, thúc đẩy chính phủ điện tử và dịch vụ công trực tuyến.

ĐỔI MỚI TƯ DUY LẬP PHÁP - NỀN TẢNG CHO PHÁT TRIỂN NHANH VÀ BỀN VỮNG

Những biến động nhanh của kinh tế - xã hội, sự bùng nổ của công nghệ số, cùng yêu cầu về quản trị quốc gia hiện đại đòi hỏi hệ thống pháp luật phải linh hoạt, tiên liệu được tương lai và tạo động lực cho đổi mới sáng tạo. Đổi mới tư duy lập pháp vì vậy không chỉ là yêu cầu khách quan, mà còn là nền tảng quan trọng bảo đảm phát triển nhanh và bền vững, nâng cao năng lực cạnh tranh quốc gia và đáp ứng kỳ vọng của người dân, doanh nghiệp trong giai đoạn mới.

1. *Thúc đẩy tăng trưởng kinh tế*: Khi pháp luật minh bạch, ổn định, dễ dự đoán, doanh nghiệp sẽ yên tâm đầu tư dài hạn, giảm chi phí tuân thủ, tăng năng suất và khả năng cạnh tranh. Đó là tiền đề để kinh tế tăng trưởng nhanh và mạnh mẽ.

2. *Bảo đảm phát triển bền vững*: Pháp luật hiện đại không chỉ thúc đẩy tăng trưởng mà còn góp phần tích cực bảo vệ môi trường, đảm bảo an sinh xã hội, điều chỉnh hợp lý phân bổ nguồn lực, phòng ngừa rủi ro và xung đột lợi ích. Đó chính là yếu tố cốt lõi của phát triển bền vững.

3. *Tăng cường hội nhập, nâng cao vị thế quốc gia*: Tư duy lập pháp phù hợp chuẩn mực quốc tế giúp Việt Nam tham gia sâu hơn vào các chuỗi giá trị toàn cầu, tránh tranh chấp thương mại, tận dụng hiệu quả

các hiệp định FTA thế hệ mới, xây dựng hình ảnh quốc gia pháp quyền hiện đại, đáng tin cậy.

MỘT SỐ GIẢI PHÁP ĐỂ ĐỔI MỚI TƯ DUY LẬP PHÁP

Hoạt động lập pháp không chỉ dừng lại ở việc ban hành các văn bản luật, mà cần được định hướng bởi tư duy chiến lược, khoa học, hiện đại và gắn với thực tiễn đời sống. Vì vậy, việc xác định và triển khai một số giải pháp trọng điểm nhằm tạo chuyển biến căn bản trong tư duy lập pháp là nhiệm vụ quan trọng, góp phần nâng cao chất lượng pháp luật, đáp ứng yêu cầu phát triển nhanh và bền vững của đất nước trong thời kỳ mới. Những giải pháp gồm:

1. Đặt đổi mới tư duy lập pháp trong chiến lược phát triển quốc gia, coi đó là nhiệm vụ trọng tâm, lâu dài.

2. Xây dựng cơ chế phối hợp liên ngành trong xây dựng và sửa đổi luật, hạn chế “lợi ích cục bộ” và xung đột pháp lý.

3. Áp dụng mạnh mẽ chuyển đổi số trong lập pháp, từ tham vấn công khai, phản biện chính sách đến đánh giá tác động.

4. Thúc đẩy dân chủ, mở rộng tham gia của người dân và doanh nghiệp, tăng tính thực tiễn của chính sách.

5. Hoàn thiện thể chế bảo vệ quyền con người, quyền công dân, coi đó là nền tảng của phát triển văn minh.

6. Từng bước xây dựng mô hình “phòng thí nghiệm pháp lý” (*sandbox*) cho các lĩnh vực đổi mới sáng tạo.

7. Mở rộng hợp tác và tiếp thu kinh nghiệm quốc tế, bảo đảm pháp luật Việt Nam tiệm cận các chuẩn mực tiên tiến.

Đổi mới tư duy lập pháp là điều kiện tiên quyết để đất nước phát triển nhanh và bền vững. Một hệ thống pháp luật hiện đại, cởi mở, linh hoạt, minh bạch sẽ tạo ra hành lang an toàn cho sáng tạo, cho sự phát triển của doanh nghiệp và sự thịnh vượng chung

của xã hội. Đó là con đường để Việt Nam biến khát vọng hùng cường thành hiện thực.

Đổi mới tư duy lập pháp đang trở thành yêu cầu cấp thiết và mang tính chiến lược đối với tiến trình phát triển của Việt Nam. Đây không chỉ là một nhiệm vụ quan trọng, mà còn được xem là “đột phá của những đột phá”, giữ vai trò quyết định trong việc kiến tạo một hệ thống pháp luật hiện đại, đồng bộ, khả thi và phù hợp với xu thế phát triển mới của đất nước. Một hệ thống pháp luật tiên tiến sẽ tạo dựng nền tảng thể chế vững chắc, từ đó khơi thông các nguồn lực, khuyến khích đổi mới sáng tạo và thúc đẩy quá trình phát triển nhanh, bền vững.

Trong bối cảnh kỷ nguyên số và hội nhập quốc tế sâu rộng, yêu cầu đặt ra đối với cơ quan lập pháp và các thiết chế liên

quan là phải mạnh dạn thay đổi tư duy theo hướng mở, linh hoạt và tiên liệu trước tương lai. Tinh thần dám nghĩ, dám làm, dám chịu trách nhiệm cần được thấm sâu trong mọi giai đoạn của hoạt động lập pháp, từ xây dựng chính sách đến tổ chức thực thi. Điều này đòi hỏi sự chủ động trong nghiên cứu, sáng tạo trong tiếp cận, và bản lĩnh khi đưa ra các quyết sách mới mang tính dẫn dắt, mở đường.

Đổi mới tư duy lập pháp không chỉ giúp loại bỏ những điểm nghẽn cản trở phát triển mà còn tạo ra môi trường pháp lý minh bạch, thuận lợi cho người dân và doanh nghiệp. Đây chính là động lực quan trọng để Việt Nam hiện thực hóa khát vọng phát triển hùng cường, xây dựng quốc gia pháp quyền hiện đại, đáp ứng yêu cầu của thời đại mới và những thách thức đang đặt ra./.

TÀI LIỆU THAM KHẢO:

- 1. Bài viết “Đổi mới phương thức lập pháp, xoá bỏ điểm nghẽn thể chế kinh tế, tạo động lực phát triển” (chinhphu.vn)
- 2. Tiếp tục đổi mới tư duy pháp lý phục vụ sự nghiệp phát triển đất nước – GS.TS. Võ Khánh Vinh (Chủ biên) - Viện Hàn lâm Khoa học Xã

hội Việt Nam (2020)

- 3. Bài viết “Đổi mới tư duy xây dựng pháp luật: Nền tảng cho sự phát triển bền vững” - 2025 (Pháp luật TP. Hồ Chí Minh)
- 4. Bài viết “Đổi mới tư duy lập pháp - “chìa khóa” mở đường cho phát triển bền vững”.